

การฟ้องคดีอาญาของผู้เสียหาย : ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้อง

นางสาวอารสา เกษมทรัพย์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537

ISBN 974-584-671-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ร16164308

INJURED PERSON'S CHARGE OF
CRIMINAL CASE : A STUDY ON WHICH THE
PUBLIC PROSECUTOR ORDERS NOT TO CHARGE

MISS ARAYA KASEMSAP

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1994

ISBN 974-584-671-6

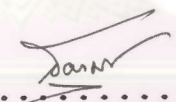
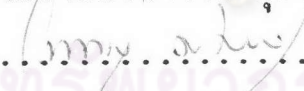
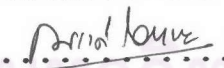

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การฟ้องคดีอาญาของผู้เสียหาย : คดีฆาตกรรม
 พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้อง
 โดย นางสาวอารยา เกษมทรัพย์
 ภาควิชา นิติศาสตร์
 อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์
 อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ณรงค์ ใจหาญ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
 ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วิชัยกร)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุวัฒน์ เกิดสมเกียรติ)

 อาจารย์ที่ปรึกษา
 (รองศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์)

 อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ณรงค์ ใจหาญ)

 กรรมการ
 (ศาสตราจารย์ เรืองธรรม ลัดพลี)

 กรรมการ
 (อาจารย์สุชาติ ไตรประสิทธิ์)

 กรรมการ
 (อาจารย์ ดร. จิรนิติ หะวานนท์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

อารยา เกษมทรัพย์ : การฟ้องคดีอาญาของผู้เสียหาย : ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้อง (INJURED PERSON'S CHARGE OF CRIMINAL CASE : A STUDY ON WHICH THE PUBLIC PROSECUTOR ORDERS NOT TO CHARGE) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ไพฑูริย์ คงสมบูรณ์, ผศ.ณรงค์ ใจหาญ, 127 หน้า. ISBN 974-584-671-6

การดำเนินคดีอาญาในสมัยดั้งเดิมเกือบทุกประเทศจะใช้หลักการดำเนินคดีอาญาโดยผู้เสียหาย โดยถือว่าเป็นสิทธิและหน้าที่ของผู้เสียหายที่จะต้องฟ้องร้องดำเนินคดีเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนแก่ผู้กระทำผิดด้วยตนเอง ต่อมาหลักการดำเนินคดีอาญาได้ถูกพัฒนาเปลี่ยนแปลงเป็นหลักการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐซึ่งถือว่าการดำเนินคดีอาญาเป็นหน้าที่ของรัฐโดยเจ้าพนักงานของรัฐเท่านั้นเป็นผู้มีอำนาจในการฟ้องคดีอาญา ส่วนเอกชนผู้ได้รับความเสียหายไม่มีสิทธิฟ้องคดีอาญาด้วยตนเอง

ในประเทศไทยกฎหมายบัญญัติให้การฟ้องคดีอาญาเป็นอำนาจของพนักงานอัยการแต่ในขณะเดียวกันผู้เสียหายก็มีสิทธิฟ้องคดีอาญาได้ด้วย จากการศึกษาพบว่ากรณีที่กฎหมายบัญญัติให้ผู้เสียหายมีสิทธิฟ้องคดีอาญาด้วยตนเองถึงแม้ว่าพนักงานอัยการจะสั่งไม่ฟ้องคดีนั้นแล้วก็ตาม ใ้ส่งผลกระทบต่อการดำเนินคดีอาญาของรัฐและส่งผลกระทบต่อสิทธิของบุคคลผู้ถูกกล่าวหาในคดีอาญาอย่างมาก อาทิเช่น อาจจะถูกดำเนินคดีอาญา 2 ครั้ง อันเป็นการต้องห้ามตามหลักที่ว่าบุคคลจะไม่ถูกดำเนินคดีอาญา 2 ครั้งในความผิดเดียวกัน ประกอบกับในปัจจุบันได้มีกฎหมายและระเบียบที่กำหนดขึ้นเพื่อควบคุมการใช้จ่ายเงินในการสั่งไม่ฟ้องคดีของพนักงานอัยการอย่างรัดกุม จึงอาจกล่าวได้ว่าการสั่งคดีของพนักงานอัยการเป็นไปด้วยความมีเหตุผล ความถูกต้องอยู่บนหลักการของพยานหลักฐานที่รวบรวมได้ในชั้นสอบสวน และแม้พนักงานอัยการจะสั่งไม่ฟ้องคดีอาญาก็ทำให้คดีอาญานั้นระงับลงไปไม่ เพราะหากมีพยานหลักฐานใหม่เกิดขึ้นก็อาจมีการนำพยานหลักฐานนั้นมาสอบสวนและดำเนินการสั่งคดีอีกครั้งหนึ่งได้ การที่จะให้ผู้เสียหายฟ้องคดีอาญาได้แม้พนักงานอัยการจะมีคำสั่งไม่ฟ้องจะไม่ส่งผลต่อการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาแต่ประการใด ดังนั้น ผู้เขียนจึงเสนอแนะให้มีการปรับปรุงบทบัญญัติกฎหมายและระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญา โดยตัดอำนาจในการฟ้องคดีอาญาของผู้เสียหายในคดีที่พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้อง เพื่อเป็นการขจัดผลกระทบที่เกิดจากการใช้สิทธิฟ้องคดีอาญาของผู้เสียหายในกรณีดังกล่าวให้หมดไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2536

ลายมือชื่อนิสิต ดร. ไพฑูริย์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ไพฑูริย์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ไพฑูริย์

C270051 : MAJOR LAW

KEY WORD: : CRIMINAL PROSECUTION / INJURED PARTY / PROSECUTOR'S ORDER TO DROP CHARGE

ARAYA KASEMSAP : INJURED PERSON'S CHARGE OF CRIMINAL CASE : A STUDY ON WHICH THE PUBLIC PROSECUTOR ORDERS NOT TO CHARGE. THESIS ADVISOR : ASSO.PROF. PAITON KONGSOMBOON, CO. ADVISOR : ASST.PROF. NARONG CHAIHAN. 127 pp. ISBN 974-584-671-6

In the past, most countries adhered to the principle of criminal prosecution by and on behalf of the victim. The victim had the right and duty to demand justice from the offender. However, the principle of criminal prosecution has since been changed so that such criminal prosecution is the sole responsibility of the States duly appointed authorities. The injured party no longer has the right to prosecute a criminal case on his own authority.

In Thailand, a criminal proceeding can only be undertaken by the Public Prosecutor, however, at the same time the injured party also has the right to file a criminal case. From a study it was found that the laws allow the injured party to prosecute on his own even though the Public Prosecutor has decided against prosecution. This has affected the criminal procedures of the State and also affects the rights of a criminal suspect. For example, the suspect could be charged twice with the same offense which is against the principle of protection against double jeopardy. Present law is well conceived to guide the decision of a Public Prosecutor to drop charges when the said charges are not supported by evidence gathered from witness(es) during the investigation stage. However, should there be new evidence brought forward. The case can be re-opened and re-investigated. The right of the injured party to file a criminal case even though the Public Prosecutor has dropped charges creates a double-jeopardy situation in the proceedings of Justice. The author therefore suggests that changes be made in the law and regulations concerning the proceedings of criminal case. This change should remove the right of the injured party to file a criminal case where such charges have been previously dropped by the office of the Public Prosecutor. This will eliminate the problem of potential double-jeopardy.

ภาควิชา..... นิติศาสตร์

สาขาวิชา..... นิติศาสตร์

ปีการศึกษา..... 2536

ลายมือชื่อนิติ..... *Araya Kasemsap*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *Asst. Prof. Narong Chaihan*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... *Asso. Prof. Paiton Kongsomboon*

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ประสบความสำเร็จจากบรรดาคณาจารย์ และผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ให้ความรู้ คำแนะนำแก่ผู้เขียนทั้งในด้านการศึกษา การวิเคราะห์ วิจัย และการค้นคว้ารวมตลอดถึงข้อมูลต่างๆ ได้แก่ ศาสตราจารย์ เรืองธรรม ลัดพลี ท่านอาจารย์ ดร.คณิต ณ นคร ท่านอาจารย์สุชาติ ไตรประสิทธิ์ ท่านอาจารย์ ดร.จิรนิติ หะวานนท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุวานิต เกิดสมเกียรติ รวมทั้งรอง-ศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ณรงค์ ใจหาญ ที่ได้กรุณา สละเวลาเป็นที่ปรึกษา และดูแลการทำวิทยานิพนธ์มาโดยตลอด ตั้งแต่การเสนอหัวข้อวิทยานิพนธ์ การสอบเค้าโครง การค้นคว้ารวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ ปัญหาต่างๆ รวมทั้งการตรวจแก้ไขความเรียบร้อยของวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลงได้ด้วยดี

นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้รับความกรุณาจากคุณดิเรก สุนทรเกตุ คุณประพันธ์ นัยโกวิท และ พันตำรวจตรี เสริมสกุล ชาวฉนวนพนัง ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำในด้านการวิเคราะห์ เปรียบเทียบปัญหากฎหมาย และแนวความคิดทำให้ผู้เขียนสามารถจัดทำวิทยานิพนธ์ได้อย่างเหมาะสมนอกจากนี้ยังได้รับความอนุเคราะห์จากพันตำรวจโท ไพฑูรย์ แสงเรือง พันตำรวจตรี พงศ์พร พรหมณ์แสนห์ ร้อยตำรวจเอก วันชัย ธารณธรรม ร้อยตำรวจตรี ปรีชา จันทร์สว่างและคุณอุราพร พาขุนทด ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในด้านการรวบรวมข้อมูลตลอดจนการจัดพิมพ์ทำให้ผู้เขียนได้รับความสะดวกรวดเร็วในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างดี

ผู้เขียนจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อทุก ๆ ท่านที่ได้ให้ความกรุณาช่วยเหลือผู้เขียนในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จนประสบความสำเร็จลงสมความมุ่งหวัง

อนึ่ง หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเกิดประโยชน์ในด้านใดก็ตามและ ผู้เขียนขอกราบมอบให้เป็นกตเวทิตาแก่ บุพการี บิดามารดา คณาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณ ที่ผู้เขียนเคารพรักทุกท่านและบรรดาผู้แต่งตำรา หรือบทความต่าง ๆ ที่ผู้เขียนใช้ศึกษาค้นคว้า รวมถึงสถาบันการศึกษาทุกแห่งที่ก่อให้เกิดความรู้แก่ผู้เขียน หากมีข้อบกพร่องผิดพลาดผู้เขียนขอรับไว้เพื่อนำไปเป็นความรู้และปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องยิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป

สารบัญ

ซี

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ

บทที่

1	บทนำ.....	1
1.1	ความเป็นมาและสภาพของปัญหา.....	1
1.2	สมมุติฐาน.....	5
1.3	วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	6
1.4	ขอบเขตของการศึกษา.....	7
1.5	วิธีดำเนินการศึกษา.....	7
1.6	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2	แนวความคิดในการดำเนินคดีอาญาและสิทธิในการฟ้องคดีอาญา ของผู้เสียหาย.....	9
2.1	แนวความคิดของหลักการดำเนินคดีอาญา.....	9
2.1.1	หลักการดำเนินคดีอาญาโดยผู้เสียหาย.....	9
2.1.2	หลักการดำเนินคดีอาญาโดยประชาชน.....	10
2.1.3	หลักการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐ.....	11
2.2	สิทธิในการฟ้องคดีอาญาของผู้เสียหาย.....	16
2.2.1	สิทธิในการฟ้องคดีอาญาของผู้เสียหายตาม หลักการดำเนินคดีโดยผู้เสียหาย.....	16
2.2.2	สิทธิในการฟ้องคดีอาญาของผู้เสียหายตาม หลักการดำเนินคดีโดยรัฐ.....	17

สารบัญ (ต่อ)

2.2.3	สิทธิในการฟ้องคดีอาญาของผู้เสียหายตาม หลักการดำเนินคดีโดยประชาชน.....	24
2.3	สิทธิในการดำเนินคดีอาญาของผู้เสียหายในกรณีที่ พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องคดี.....	32
3.	ผลของคำสั่งในทางคดีของพนักงานอัยการกับสิทธิในการฟ้อง คดีอาญาของผู้เสียหายในประเทศไทย.....	38
3.1	การดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ.....	38
3.1.1	หลักในการดำเนินคดีอาญาของพนักงาน อัยการ.....	39
3.1.2	หลักเกณฑ์ในการพิจารณาสั่งคดีของพนักงาน อัยการ.....	41
3.1.3	มาตรการกลั่นกรองคำสั่งไม่ฟ้องคดีอาญา ของพนักงานอัยการ.....	42
3.2	การดำเนินคดีอาญาของผู้เสียหาย.....	49
3.2.1	อำนาจในการดำเนินคดีอาญาของผู้เสียหาย	49
3.2.2	มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการฟ้อง คดีอาญาของผู้เสียหาย.....	50
3.3	ผลของคำสั่งในทางคดีของพนักงานอัยการกับสิทธิใน การฟ้องคดีอาญาของผู้เสียหาย.....	51
3.4	เจตนารมณ์ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญา มาตรา 34	53

สารบัญ (ต่อ)

4	ผลกระทบอันเกิดจากการใช้สิทธิฟ้องคดีอาญาของผู้เสียหายในกรณีที่พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องและมาตรการในการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหาย.....	57
4.1	ผลกระทบอันเกิดจากการใช้สิทธิฟ้องคดีอาญาของผู้เสียหายในกรณีที่พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้อง.....	58
4.1.1	ผลกระทบต่อการดำเนินคดีอาญาของรัฐ.....	58
4.1.2	ผลกระทบต่อสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาในคดีอาญา.....	66
4.2	มาตรการในการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในกรณีที่พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องคดีในต่างประเทศ.....	68
4.2.1	การควบคุมภายใน.....	68
4.2.2	การควบคุมภายนอก.....	71
4.3	แนวทางในการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในกรณีที่พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องคดีสำหรับประเทศไทย.....	78
4.3.1	การตรวจสอบภายใน.....	78
4.3.2	การตรวจสอบภายนอก.....	81
5	บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	84
5.1	บทสรุป.....	84
5.2	ข้อเสนอแนะ.....	87
	บรรณานุกรม.....	91
	ภาคผนวก.....	96
	ประวัติผู้เขียน.....	127